

Ладанівська Н. І.,

*здобувачка кафедри кримінально-правових дисциплін
Донецького юридичного інституту Міністерства внутрішніх справ України*

РОЗМЕЖУВАННЯ ДЕФІНІЦІЙ: «ПОТЕРПІЛИЙ ВІД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ» ТА «ЖЕРТВА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ»

Анотація. У статті розглядаються підходи вчених до тлумачення поняття «жертва кримінального правопорушення» та «потерпілий від кримінального правопорушення». Автором аналізуються відповідні нормативно-правові акти, існуючі доктринальні підходи до цього питання та аргументується власна позиція. Досліджуються зміст і обсяг понять «жертва кримінального правопорушення» та «потерпілий від кримінального правопорушення» з точки зору законодавства та позицій науковців, на підставі чого робиться висновок про не тотожність понять, що розглядаються. На підставі вивчення нормативно-правових актів США та більшості міжнародних документів, констатується, що в них застосовується поняття «жертва злочину», а не «потерпілий».

Доводиться, що потерпіла особа – це не завжди конкретно той суб'єкт, на якого спрямовується кримінально-протиправний вплив. Інколи трапляються ситуації, коли кримінальне правопорушення завдає шкоду сторонній особі. Жертва – це завжди конкретна людина, якій вже завдано певну шкоду. Звертається увага, що в кримінологічному напрямку віктимології доцільно оперувати як одним, так і іншим поняттям. Разом із тим, в контексті кримінального права саме встановлення точної термінології є важливим завданням. Як приклад автор наводить необережне кримінальне правопорушення та казус, котрі наочно демонструють різницю між потерпілим та жертвою. У підсумку викладаються ознаки, котрі дозволяють розмежувати потерпілу особу та жертву. Резюмується, що для кримінального законодавства максимально зручним є поняття «потерпілий від кримінального правопорушення», особливо – з урахуванням нині актуального для кримінального процесу розуміння цієї сторони кримінального провадження. Пропонується визначення потерпілого як особи, у відношенні якої було вчинено протиправне діяння, процесуальний статус якої були визнано та підтверджено у закріпленому нормативно-правовими актами порядку. Під жертвою злочину слід розуміти особу, права та законні інтереси якої були порушені внаслідок вчинення протиправного діяння.

Ключові слова: потерпілий, жертва, кримінальне правопорушення, кримінальне законодавство, казус, досудове розслідування, кримінальне право, віктимологія, криминологія.

Чинне кримінальне законодавство має багато недоліків, усунення котрих хоча і не вирішить проблему кримінально-протиправної діяльності, однак зробить процес протидії більш ефективним. Одним із таких недоліків є відсутність в Кримінальному кодексі України 2001 року поняття «потерпілий від кримінального правопорушення». Більше того, серед вчених ведуться палкі дискусії щодо розмежування дефініцій «потерпілий» та «жертва», а також доцільності застосування

кожного з них у відповідних нормативно-правових актах. Такий стан справ зумовлений, здебільшого, різним баченням цього питання вітчизняним та міжнародним законодавцем, котрі використовують дещо різний понятійно-категоріальний апарат. Звичайно, ми не стверджуємо, що вирішення такої ситуації значно вплине на практичну діяльність відповідних органів виконавчої та судової влади, однак, як здається, диференціація вказаних «статусів» зробить доктрину кримінального права більш повною. Враховуючи вказане, вважаємо за доцільне розглянути це питання більш зосереджено, враховуючи думки вчених та формулюючи власну позицію.

Відтак, як вказує М.В. Сенаторов, серед понять наук кримінального циклу можна виділити ті, які перебувають у певному співвідношенні з поняттям «потерпілий від злочину». До них належать «потерпілий як суб'єкт кримінального процесу» та «жертва злочину». Разом з тим, у юридичній літературі немає єдиної думки щодо порівняння останніх з поняттям потерпілого від злочину. Так, при співвідношенні «потерпілого від злочину» і «потерпілого як суб'єкта кримінального процесу» одні вчені говорять про їх тотожність, і, відповідно, позначають їх одним терміном – «потерпілий»; інші ж фактично розглядають ці поняття як перехресні та називають їх такими парами термінів: «кримінально-правове поняття потерпілого» та «кримінально-процесуальне поняття потерпілого»; «потерпілий у матеріальному розумінні» та «потерпілий у процесуальному розумінні» [1, с. 60]; «постраждальний» і «потерпілий»; «жертва злочину» та «потерпілий як суб'єкт кримінального процесу» (або ж просто – «потерпілий»). Неоднозначно вирішується питання про співвідношення понять «потерпілий від злочину» і «жертва злочину». Одні вчені, визначають їх як тотожні, а терміни «жертва злочину» і «потерпілий від злочину» використовують як синоніми [2, с. 56]; інші ж вважають, що «жертва злочину» ширше ніж «потерпілий від злочину» [3, с. 40-41]. Необхідно звернути увагу на те, що потерпілий частіше зустрічається в межах кримінального процесуального права. На нашу думку, це можна пояснити тим, що законодавець в чинному Кримінальному процесуальному кодексі України описуючи суб'єктний склад кримінального провадження акцентує увагу на певних ознаках особи, котра зазнала на собі кримінально-протиправний вплив. Такими ознаками є: 1) *пасивна кримінально-правова та активна кримінальна процесуальна роль* – особа під час кримінального правопорушення зазнає певну шкоду та під час кримінального провадження захищає свої порушені права та свободи; 2) *правові наслідки кримінального правопорушення* – особа, у відношенні якої вчинено суспільно небезпечний акт має отримати певну сатисфакцію – матеріальне відшкодування або моральне задоволення

внаслідок відновлення справедливості. Саме у зв'язку із цим мова йде саме про потерпілого як юридичну одиницю.

Вчені також вказують, що вирішення проблеми співвідношення зазначених понять залежить від правильного встановлення їх змісту та обсягу. Поняття потерпілого як суб'єкта кримінального процесу визначено у ст. 55 КПК. Згідно з нею потерпілим може бути фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди (*виправлено нами – Н.Л.*). Зіставлення цього визначення з дефініцією «потерпілого від злочину» показує, що розглядувані поняття мають багато відмінностей... в кримінальному процесі потерпілим є суб'єкт, якому злочином заподіяна моральна, фізична або майнова шкода. Потерпілому ж від злочину можуть заподіюватися й інші види шкоди: політична, організаційна, соціальна тощо [3, с. 49-53]. Тим часом потерпілий від злочину характеризується не всіма такими ознаками (*виправлено нами – Н.Л.*) [4, с. 18]. В цьому контексті мова йде про диференціацію суб'єктів різних правових феноменів – кримінального правопорушення та кримінального процесу. Враховуючи те, що в кримінально-правовій науці існує підхід, відповідно до якого потерпілим від протиправного діяння може бути не тільки фізична, а і юридична особа, держава тощо, тоді, звичайно, більш правильно буде використовувати поняття «потерпілий», оскільки жертвою, на наш погляд, може бути виключно фізична особа.

Існує дві основні позиції щодо терміну «жертва злочину». Прибічники першої позиції стверджують, що жертва – це фізична особа, людина, якій безпосередньо злочином заподіяна фізична, моральна або матеріальна шкода (так зване вузьке, операціональне визначення жертви). Український вчений О. Мойсюк також визначає жертву злочину як людину, якій унаслідок суб'єктивного бажання злочинця або з об'єктивно складних обставин заподіюється фізичний, моральний або майновий збиток [5, с. 7]. Прибічник другої позиції Л. Франк визначає, що жертва – це людина або певна спільність людей у будь-якій формі їх інтеграції, яким прямо або опосередковано заподіяна шкода злочином (це так зване широке, загальнотеоретичне визначення жертви злочину) [6, с. 85]. Він вважає, що віктимологічне поняття «жертва злочину» охоплює не тільки безпосередніх жертв, але й жертв від замахів на злочини, близьких родичів загиблих жертв [6, с. 40–41]. П. Дагель, окрім фізичних осіб, до потерпілого від злочину (у кримінологічному сенсі) відносить також і юридичних осіб [7, с. 20]. Канадська вчена М. Барріль визначає жертву злочину як особу (групу осіб), які перенесли безпосереднє посягання на свої основні права з боку іншої особи (групи осіб), які діяли свідомо [8, с. 60]. В. Туляков зазначає, що жертвою злочину визнається будь-яка фізична особа (соціальна спільність, організація), якій злочином заподіяний фізичний, матеріальний або моральний збиток [9, с. 28]. Ми є прихильниками думки, що жертвою кримінального правопорушення може бути виключно фізична особа, тобто людина. Таку нашу позицію можемо пояснити тим, що жертва – це більше кримінологічне поняття, а кримінологію цікавлять, здебільшого, соціальні взаємовідносини. Якщо відштовхуватись від історичних передумов, варто звернути увагу, що з самого початку, коли існував ритуал жертвоприношення, такою жертвою зазвичай була жива істота, яка мала душу, тобто богам віддавалось чие-то життя. Саме тому слово «жертва»

у більшості випадків застосовується до людини. Ми знаємо такі словосполучення як: «жертва обставин», «синдром жертви» тощо. Все це психологічні моменти, котрі занадто далеко знаходяться від правового світу.

В.Е. Христенко, поклавши в основу принцип дихотомії і математичного обґрунтування терміну «жертва», вдало відзначає, що «жертва – це людина (сторона взаємодії), яка втратила вартісні для нього цінності у результаті впливу на нього іншої людини (сторони взаємодії)» [10, с. 50]. Із викладеного простежується, що у поняття «жертва» входить існування безпосередньої взаємодії між сторонами, без наявності якої визнання особи власне жертвою злочину є неможливим. Наводячи ж поняття «потерпілий від злочину», можна розуміти і саму особу, що особисто потерпіла від злочину, і інших осіб, яким злочином опосередковано заподіяно шкоду. Тому під поняттям «жертва» розуміються винятково особи, яким безпосередньо заподіяно шкоду злочином. А. А. Нікітіна під поняттям «жертва» розуміє людину, що постраждала від неправомірних дій інших осіб, власного поведження, негативних життєвих обставин або нещасного випадку [5, с. 18]. Цікаво, що у США не існує такого учасника кримінального судочинства, як потерпілий, а в законодавстві використовується термін «жертва» злочину для позначення особи, наділеної широкими правами, спрямованих переважно на забезпечення її безпеки [11, с. 94]. Інші особи, яким опосередковано заподіяно шкоду, захищають свої інтереси у порядку цивільного судочинства і аж ніяк не іменуються жертвами злочину. Отже, із наведеного випливає, що потерпілий набирає свого правового статусу з усіма можливими наслідками у процесуальному порядку. Поняття «жертва» характеризує певний соціальний зміст особи, що постраждала від злочину, незалежно від юридичного оформлення. І, як висновок, поняття «жертва» не охоплює поняття «потерпілого», а навпаки. У загально-соціологічному сенсі фактичний зміст поняття «потерпілий» дещо ширший від поняття «жертва». Слушно з цього приводу відзначає Р. Д. Сабіров, що кожна жертва є потенційним потерпілим, проте не кожен потерпілий визнається жертвою (у цьому випадку йдеться про «жертву» як про особу, що постраждала від кримінально караних діянь) [7, с. 12–15]. Достатньо цікаві думки, у зв'язку із якими виникає необхідність визначити, а як саме правильно назвати таку особу в межах кримінального законодавства? Вчені вірно вказують, що потерпіла особа – це не завжди конкретно той суб'єкт, на якого спрямовується кримінально-протиправний вплив. Інколи трапляються ситуації, коли кримінальне правопорушення завдає шкоду сторонній особі. Жертва – це завжди конкретна людина, якій вже завдано певну шкоду. Прикладом може бути ситуація, в якій правопорушник прагне вчинити вбивство конкретної людини шляхом підпалу або вибуху, внаслідок чого страждають інші особи. Тобто, говорячи юридичною мовою, вчиняє кримінальне правопорушення, передбачене п. 5 ч. 2 ст. 115 Кримінального кодексу України.

Із зіставлення понять «жертва злочину» та «потерпілий від злочину» випливає, що вони мають різний зміст і обсяг. Адже поняттям «жертва злочину» охоплюються не тільки суб'єкти, охоронювані кримінальним законом блага, права чи інтереси яких були порушені у разі вчинення злочину, але й інші суб'єкти, для яких настали негативні наслідки злочину. Отже, вказані поняття повинні мати різні найменування. З нашої точки зору, загально-віктимологічне поняття слід позначити

словосполученням «жертва злочину», а поняття, що має кримінально-правову природу – «потерпілий від злочину». Підкреслюючи різницю між зазначеними поняттями, необхідно звернути увагу на те, що в кримінологічному напрямку віктимології доцільно оперувати як одним, так і іншим поняттям. Адже у багатьох випадках раціонально проводити кримінологічне дослідження не всіх жертв злочинів, а лише так званих «основних», «первинних», «безпосередніх» жертв, тобто потерпілих від злочинів [1, с. 69]. Отже, ми можемо підвести перший підсумок, що не кожен потерпілий є жертвою та не кожна жертва є потерпілим, оскільки не завжди особа, яка відчуває на собі протиправний вплив є його адресантом, а тому в глибинному сенсі не є жертвою. А жертва не завжди прагне набути статус потерпілого.

О.В. Челпан вказує, що «жертва» – основне поняття віктимології, його синоніми – «постраждалий», «потерпілий». Але віктимологічне розуміння «жертви» значно ширше кримінально-правового й процесуального поняття «потерпілий». «Жертва» – це людина, якій у результаті суб'єктивного бажання злочинця або ситуації, що об'єктивно склалася, була завдана шкода фізична, моральна або майнова від протиправного діяння, незалежно від того, чи було визнано це Законом в установленому порядку [12, с. 6, 22]. Питання про поняття потерпілого належить до числа багатоаспектних. Зміст цього поняття розкривається в джерелах кримінально-процесуального права. Але роздуми законодавця щодо вказаного питання протягом останнього часу впливають на погляди вчених і практиків щодо потерпілого. Це пов'язано з розумінням потерпілого як юридичної особи. Але згідно з вітчизняним законодавством потерпілий – тільки фізична особа. Не можна погодитися з думкою В.І. Полубинського про те, що організації, установи або підприємства можуть бути жертвами злочинів. У цьому разі необхідно говорити про аналогію з кримінальним правом і кримінальним процесом, оскільки об'єктом злочину необхідно вважати в кримінологічному та віктимологічному аспекті тільки фізичну особу, оскільки в кримінальному процесі потерпілою визнається тільки вона [13, с. 69]. Цікаво, що в контексті кримінального права саме встановлення точної термінології є важливим завданням. Наприклад, коли мова йде про необережне кримінальне правопорушення або, взагалі, про такий феномен як казус, яке слово буде більш точно описувати сутність наслідків та їх суспільної небезпечності? Як здається, коли ми говоримо про необережне кримінальне правопорушення ми можемо називати особу потерпілою, оскільки таке правопорушення є кримінально караним, а сам правопорушник вчиняє протиправне діяння, котре певним чином охоплюється його суб'єктивною стороною (недбалість або самовпевненість). Тобто такий акт напряму залежить від людини. З іншого боку – казус. Тут особа, скоріше, є саме жертвою, т. я. це випадок, який склався в силу збігу обставин, який юридично не заборонений, а тому і відсутній у формі кримінального правопорушення.

У статті 46 Кримінального кодексу України передбачена можливість звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Зміст цієї статті визначає, що потерпілий є безпосереднім учасником процесу примирення. Тому межі застосування цього виду звільнення від кримінальної відповідальності залежать від того, як відбувається трактування такої особи [14]. Зі змісту випливає, що примирення повинно відбутися між потерпілим і особою, яка вчинила зло-

чин. Термін «примирення» означає досягнення консенсусу між фізичними одиницями, оскільки в процесі примирення задіяна винна фізична особа. У зв'язку з цим логічно уявити, що й з іншого боку повинна виступати фізична особа. Відповідно до цієї статті кодексу потерпілим необхідно розуміти індивіда. Співставлення наведених положень не залишає сумнівів що потерпілий – фізична особа. Отже, і жертвою у віктимології можливо назвати тільки фізичну особу. Інше розуміння жертв можливо віднести до віктимології взагалі, але не до кримінологічної, оскільки кримінологічна віктимологія вивчає тільки жертву злочинного посягання [13, с. 37]. Отже, вказане свідчить про те, що для кримінального законодавства максимально зручним буде поняття «потерпілий від кримінального правопорушення», особливо – з урахуванням нині актуального для кримінального процесу розуміння цієї сторони кримінального провадження. Дійсно, говорячи про процедуру примирення, законодавець має на увазі фізичні сторони кримінального провадження, діалог між якими, з одного боку, знизить ступінь суспільної небезпечності кримінального правопорушника, а з іншої – дозволить потерпілому усвідомити той факт, що особа шкодує про вчинене та прагне будь-яким способом виправити наслідки.

Цікавим фактом є те, що, як вже вище зазначалось, у нормативно-правових актах США та більшості міжнародних документів застосовується поняття «жертва злочину», а не «потерпілий». Прикладом вказаного є Європейська конвенція щодо відшкодування збитку жертвам насильницьких злочинів від 24 листопада 1983 року, Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою, прийнята резолюцією 40/34 Генеральної Асамблеї від 29 листопада 1985 року, документи Конгресів ООН із запобігання злочинності і поводження з правопорушниками (Конгреси ООН проходили: Перший – Женева, 1955 р., Другий – 272 Лондон, 1960 р., Третій – Стокгольм, 1965 р., Четвертий – Кіото, 1970 р., П'ятий – Женева, 1975 р., Шостий – Каракас, 1980 р., Сьомий – Мілан, 1985 р., Восьмий – Гавана, 1990 р., Дев'ятий – Каїр, 1995 р., Десятий – Відень, 2000 р., Бангкок, 2005 р.). Такий стан справ, на нашу думку, можна пояснити тим, що міжнародні та американські нормативно-правові акти з різних юридичних галузей більш узгоджені між собою, у зв'язку із чим не виникає потреби розмежовувати терміни та «гратись» словами.

Деякі вчені взагалі змішують вказані поняття, що призводить до плутанини. Так, наприклад, К.М. Лацик вказує, що важливо також розрізняти випадки, коли статус потерпілого особа приписує собі без достатніх на те підстав і, навпаки, коли він їй нав'язується. Роль жертви може бути реальною та уявною (мається на увазі її самооцінка). Принципове значення має і виділення персоніфікованих та колективних ролей. Хоча віктимологія, переважно, вивчає конкретні жертви, але не варто забувати, що нерідко саме від групової поведінки залежить процес перетворення на жертву як групи осіб, так і окремих її членів. Комплексний підхід щодо класифікації жертв злочинів кладе в основу ступінь віктимності, що відображає у найбільш узагальненому вигляді: віктимну деформацію особи; професійну віктимність; вікову віктимність; віктимну патологію [15, с. 156]. На нашу думку, така позиція взагалі свідчить про відсутність сталого розуміння сутності двох, на перший погляд, синонімічних понять.

Таким чином, *розмежування потерпілої особи та жертви має відбуватись наступним чином:* 1) потерпілим може бути як

фізична, так і юридична особа, держава, а також певні організації та групи людей; жертва – це завжди людина, котра своєю віктимною поведінкою спровокувала протиправне діяння; 2) потерпілий – це юридична дефініція широкого використання, тобто вона є універсальною для усіх наук кримінально-правового циклу; жертва – це більше віктимологічне поняття, котре являє собою комплекс більше психологічних особливостей, ніж юридичних; 3) потерпілий – частіше має активну форму участі у посткримінальній фазі кримінального правопорушення, тобто це – юридично значущий суб'єкт, у першу чергу, в межах кримінального процесу, котрий захищає свої права та інтереси; жертва – це пасивний учасник, за допомоги якого констатується факт вчинення протиправного діяння. В цьому пункті звернемо увагу, що можна, навіть, спробувати виділити певний момент, коли жертва стає потерпілим. Таким моментом є юридично підтверджений факт вчинення кримінального правопорушення у відношенні конкретної особи. Це стає можливим після офіційного початку досудового розслідування, тобто, коли до Єдиного реєстру досудових розслідувань було внесено відомості про кримінальне правопорушення. З моменту початку суспільно небезпечного діяння і до початку досудового розслідування особа є жертвою. Це дозволяє нам підсумувати, що *потерпілий* – це особа, у відношенні якої було вчинено протиправне діяння, процесуальний статус якої були визнано та підтверджено у закріпленому нормативно-правовими актами порядку. *Жертва* – це особа, права та законні інтереси якої були порушені внаслідок вчинення протиправного діяння. В межах кримінального законодавства доцільно використовувати виключно дефініцію «потерпілий», оскільки норми Кримінального кодексу починають «працювати» після початку досудового розслідування, а отже особа вже вступає в офіційні взаємовідносини: держава – потерпілий – правопорушник. Жертва – актуальне поняття для віктимології та кримінології, тобто наук, котрих цікавить психологічні особливості людини.

Література:

1. Сенаторов М.В. Потерпілий від злочину в кримінальному праві / За науковою редакцією доктора юридичних наук, професора, академіка Академії правових наук України В. І. Борисова. Х.: Право, 2006. 208 с.
2. Гошовський М. І., Кучинська О. П. Потерпілий у кримінальному процесі України. К.: Юрінком Інтер, 1998. 192 с.
3. Яни П. Законодательное определение потерпевшего от преступления. Российская юстиция. 1995. № 4. С. 40–41.
4. Дагель П. С. Потерпевший в советском уголовном праве. Потерпевший от преступления. Владивосток: Изд-во Дальневост. ун-та, 1974. С. 16-37
5. Никитина А. А. Криминологическая характеристика и предупреждение бытового насилия в отношении несовершеннолетних: дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.12. Ростов-на-Дону, 2005. 200 с.
6. Мойсюк О. М. Віктимологічна профілактика порушень безпеки дорожнього руху (ст. 215 КК України): автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. К., 1999. 18 с.
7. Сабиров Р. Д. Уголовно-правовая борьба с насильственными групповыми посягательствами: автореф. дисс. канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 Свердловск, 1981. 14 с.

8. Косенко С. С. Віктимологічна профілактика статевих злочинів щодо неповнолітніх: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. К., 2004. 213 с.
9. Михайлов А. Е. Виктимологические аспекты профилактики некорыстных насильственных преступлений. К.; НВТ «Правник» НАВСУ, 1998. 44 с.
10. Христенко В. Е. Психология поведения жертвы. Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. 416 с.
11. Махов В. Становление института потерпевшего в уголовном процессе США. Уголовное право. 2003. № 3. С. 94.
12. Челпан О. В. Характеристика понятия «жертва злочину». *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 3. С. 68-70.
13. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями Конституційного Суду: за станом на 20.05.2012 р. № 4652-17. URL: [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua).
14. Данн А. Жулики, мошенники, аферисты: наставление простофилям и инструкции мошенникам. СПб.: Политехника, 1996. 185 с.
15. Лашик К. М. Поняття, ознаки жертви злочину, підходи до визначення жертви злочину. *Закарпатські правові читання* / матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. В.І.Смолянки, Я.В.Лазура, О.Я. Рогача. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2015. Т.2. С. 156–158

Ladanivska N. Distinction of definitions: “criminal victim” and “criminal sufferer”

Summary. The article considers the approaches of scientists to the interpretation of the concept of «victim of a criminal offense» and «sufferer of a criminal offense». The author analyzes the relevant regulations, existing doctrinal approaches to this issue and argues his own position. The content and scope of the concepts "victim of a criminal offense" and "victim of a criminal offense" from the point of view of legislation and positions of scientists are investigated, on the basis of which a conclusion is made about the inconsistency of the concepts under consideration. Based on a study of US regulations and most international instruments, it is stated that they use the term "victim of crime" and not "victim".

It turns out that the victim is not always the specific subject to whom criminal influence is directed. Sometimes there are situations when a criminal offense harms a third party. The victim is always a specific person who has already suffered some damage. Attention is drawn to the fact that in the criminological direction of victimology it is advisable to operate with one or another concept. However, in the context of criminal law in the context of criminal law, the establishment of precise terminology is an important task. As an example, the author cites a negligent criminal offense and an incident, which clearly demonstrate the difference between victim and victim. As a result, the signs that allow to distinguish between the victim and the victim are presented.

It is summarized that the concept of "victim of a criminal offense" is the most convenient for criminal law, especially - given the current relevance for the criminal process understanding of this aspect of criminal proceedings. It is proposed to define the victim as a person against whom an illegal act was committed, the procedural status of which was recognized and confirmed in the manner prescribed by regulations. A victim of a crime should be understood as a person whose rights and legitimate interests have been violated as a result of committing an illegal act.

Key words: sufferer, victim, criminal offense, criminal law, case, pre-trial investigation, criminal law, victimology, criminology.